

**ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою Інституту
спеціальної педагогіки і психології
імені Миколи Ярмаченка НАПН України
(протокол № 5 від 04 липня 2022 року)

В.В.Засенко

**ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ ДИСЕРТАЦІЇ
на здобуття наукового ступеня доктора наук**

Київ – 2022

ВСТУП

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ ДОКТОРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ.

Вимоги до оформлення реферату дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук (далі – реферат докторської дисертації) розроблено відповідно до таких нормативно-правових документів:

Постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 «Порядок присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1197-2021-%D0%BF#Text>

Наказ Міністерства освіти і науки України від 13 грудня 2021 р. № 1359 «Положення про спеціалізовану вчену раду з присудження наукового ступеня доктора наук». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0028-22#Text>

Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>

Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій (розроблено на підставі ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення»). Бюлетень ВАК України. 2011. №9-10. С. 1–10. Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» URL: <http://www.library.tnpu.edu.ua/images/stories/pdf/dstu-8302-2015.pdf>

Державний стандарт України ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001217-96#Text>

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО РЕФЕРАТУ ДОКТОРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ

1.1. Реферат докторської дисертації – стислий виклад докторської дисертації, який виконується після її фактичного завершення. Без реферату дисертація не може бути допущена до захисту.

Призначення **реферату докторської дисертації** – висвітлення основних результатів, ідей та висновків докторської дисертації, внесків здобувача/здобувачки у розроблення та вирішення наукової проблеми (завдання). Реферат має ґрунтовно розкривати зміст дисертації, в ньому не має бути надмірних подробиць, а також інформації, якої немає в дисертації.

Реферат докторської дисертації подається державною мовою.

2. СТРУКТУРА РЕФЕРАТУ

Реферат оформлюється у вигляді брошури та складається із обкладинки і тексту.

2.1. Основні технічні вимоги до обкладинки реферату.

Сторінка 1 обкладинки реферату оформляється за формою **Додатку А** до цих Вимог.

Зміст і авторство реферату дисертації закріплюється підписом здобувача/здобувачки наукового ступеня.

Сторінка 2 обкладинки реферату оформляється за формою **Додатку Б** до цих Вимог.

На сторінці 3 обкладинки реферату повинні бути вказані вихідні відомості відповідно до державних стандартів з бібліотечної та видавничої справи.

2.2. Структурно текст реферату складається із: **загальної характеристики роботи, основного змісту роботи, висновків, списку опублікованих праць** за темою дисертації, **анотацій** українською та англійською мовами.

2.2.1. Загальна характеристика роботи відображає елементи вступу дисертації, а також структуру дисертації (наявність вступу, певної кількості розділів, додатків), повного обсягу дисертації в сторінках, а також обсягу, що займають ілюстрації, таблиці, додатки (із зазначенням їх кількості), списку використаних джерел (із зазначенням кількості найменувань).

Загальна характеристика роботи, як правило, містить: обґрунтування вибору теми дослідження (висвітлюється зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями у відповідній галузі знань шляхом критичного аналізу з визначенням сутності наукової проблеми або завдання); зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами – вказується, в рамках яких програм, наукових (науково-дослідних) тем, проєктів і грантів, зокрема галузевих, державних та/або міжнародних, виконувалося дисертаційне дослідження, із зазначенням номерів державної реєстрації і найменуванням організації, де виконувалася робота; **об'єкт і предмет дослідження, мета і**

завдання дослідження; провідна ідея дослідження; концепція дослідження; гіпотеза дослідження (загальна і часткові гіпотези); теоретична основа дослідження; **методи дослідження** (перераховуються використані наукові методи дослідження та змістовно відзначається, що саме досліджувалось кожним методом; обґрунтовується вибір методів, що забезпечують достовірність отриманих результатів та висновків); **експериментальна база дослідження / джерела дослідження, хронологічні межі дослідження; наукова новизна і теоретичне значення отриманих результатів** (аргументовано, коротко та чітко представляються основні наукові положення із зазначенням відмінності отриманих результатів від відомих раніше); **практичне значення отриманих результатів** – надаються відомості про використання результатів дослідження або рекомендації щодо їх практичного використання; подаються також відомості про **упровадження результатів дослідження** із зазначенням найменувань організацій, в яких здійснено впровадження; **особистий внесок здобувача** (цей пункт подається лише у разі наявності у списку опублікованих дисертантом праць за темою дисертації публікацій у співавторстві; зазначається конкретний особистий внесок здобувача щодо кожної із таких публікацій); **апробація матеріалів дисертації** (наводяться назви наукових і науково-практичних конференцій, конгресів, симпозіумів, семінарів, місце і терміни їх проведення); подаються назва і дата захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук) та зазначається, якою мірою використано її матеріали і висновки у тексті докторської дисертації; інформація про публікації автора дослідження; **структура та обсяг дисертації** (анонсується структура дисертації, зазначається її обсяг).

З урахуванням характеру і специфіки дисертаційного дослідження і галузі науки, з якої підготовлена дисертація, окремі з перелічених компонентів загальної характеристики роботи можуть бути відсутні.

2.2.2. Основний зміст реферату містить стисло викладену характеристику дисертації за розділами, він має дати повне й переконливе уявлення про виконану роботу.

Якщо вступна частина реферату (загальна характеристика роботи) дає змогу скласти лише загальне враження про дисертацію, то основна, яка і є власне реферативною, дає більш повне уявлення про її зміст і побудову.

Виклад основного змісту дисертації підпорядковують провідній ідеї дослідження, чітко визначеній автором/авторкою. У цій частині реферату важливо показати, як були отримані результати, продемонструвати хід дослідження, викласти сутність використаних методів, навести дані щодо їх точності та трудомісткості, описати умови й основні етапи дослідження. Ньюанси висвітлення змісту дисертації можуть розрізнятися залежно від наукової галузі, теми та інших чинників.

2.2.3. **Висновки** – це стисла інформація про підсумки виконаної роботи. У висновках викладаються найважливіші наукові та практичні результати дисертації, розкриваються методи вирішення означеної наукової проблеми, їх практичний аналіз, порівняння з відомими розв'язаннями, вказуються наукові

проблеми, для розв'язання яких можуть бути застосовані результати дослідження, а також можливі напрями продовження досліджень за тематикою дисертації.

У висновках необхідно наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання.

Кожен науковий і прикладний висновок дисертації формулюється чітко і конкретно (однозначно). Формулювання висновків має віддзеркалювати сутність і новизну проведеного дослідження.

Загальні висновки мають збігатись із загальними висновками дисертації.

2.2.4. Список опублікованих праць за темою дисертації.

Список опублікованих праць за темою дисертації подається з обов'язковим наведенням прізвищ усіх співавторів, активних посилань.

Праці розташовуються за категоріями у такому порядку:

- праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації;
- опубліковані праці апробаційного характеру;
- опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації.

Для бібліографічного опису списку опублікованих праць за темою дисертації необхідно використовувати Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» або один з рекомендованих стилів, оформлення списку наукових публікацій **Додатку В** до цих Вимог.

2.2.5. Анотації.

Для ознайомлення з узагальненим коротким викладом основного змісту та результатів докторської дисертації подаються анотації українською та англійською мовами. Подання інформації в анотації має бути стислим і точним. Необхідно використовувати синтаксичні конструкції, притаманні мові ділових документів, стандартизовану термінологію, уникати маловідомих термінів і символів.

При підготовці анотації вказуються: прізвище та ініціали здобувача, назва дисертації, вид дисертації (на правах рукопису, монографія) і науковий ступінь, на який претендує здобувач/здобувачка, спеціальність (шифр і назва), найменування установи, де відбудеться захист; місто, рік; зміст анотації. Анотація може подаватися також третьою мовою, пов'язаною з предметом дослідження.

Анотація українською мовою, обсягом до 0,5 сторінки машинописного тексту (до 1200 символів із пробілами), має висвітлювати основні ідеї та висновки дисертації. Анотація англійською мовою має бути розгорнутою інформацією обсягом 2 сторінки машинописного тексту (до 5000 символів із пробілами) про зміст і результати дисертаційної роботи.

Наприкінці кожної анотації наводяться **ключові слова** відповідною мовою. Сукупність ключових слів має відповідати основному змісту наукової

праці, відображати тематику дослідження і забезпечувати тематичний пошук роботи. Кількість ключових слів становить від п'яти до п'ятнадцяти. Ключові слова подають у називному відмінку, друкують в рядок через кому.

3. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ

3.1. Реферат докторської дисертації оформляється відповідно до державного стандарту України ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

Структурні частини реферату не нумеруються, їх назви друкують великими літерами.

Сторінки реферату нумеруються з першої сторінки, де міститься загальна характеристика роботи. Номери сторінок проставляються арабськими цифрами у центрі верхнього поля.

3.2. Обсяг реферату докторської дисертації – 1-2 авторські аркуші.

Один авторський аркуш дорівнює 40 тис. друкованих знаків з урахуванням цифр, розділових знаків, проміжків між словами. До обсягу реферату не входять обкладинка реферату, список опублікованих автором/авторкою публікацій та анотації.

3.3. Реферат дисертації видається друкарським способом у вигляді брошури накладом 100 примірників. Текст друкують на обох боках аркуша формату А5 (148х210 мм). Реферат друкується за допомогою комп'ютерної техніки з використанням текстового редактора Word: шрифт – Times New Roman, розмір шрифту – 14 pt, міжрядковий інтервал – одинарний. Поля: верхнє, ліве і нижнє – 20 мм, праве – 10 мм.

3.4. На другій частині обкладинки зазначаються реквізити видавництва (назва, адреса, сайт) з датою видання.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА**

П.І.П здобувача/здобувачки

УДК

НАЗВА ДИСЕРТАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Шифр спеціальності

підпис

Реферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора (галузь) наук

Київ – 20__

Додаток Б
Зворотня сторінка обкладинки реферату. Зразок

Дисертацією є рукопис

Роботу виконано в Інституті спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України

Науковий консультант –

ступінь, звання
П.І.П.,
установа, посада, місто.

Офіційні опоненти:

ступінь, звання
П.І.П.,
установа, посада, місто;

ступінь, звання
П.І.П.,
установа, посада, місто;

ступінь, звання
П.І.П.,
установа, посада, місто.

Захист відбудеться «__» _____ 20__ року о ____ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради (шифр ради) в Інституті спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України за адресою: 04060, Київ, вул. М.Берлінського, 9, зала засідань.

З дисертацією можна ознайомитись у науковій частині Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України (04060, Київ, вул. М.Берлінського, 9).

Реферат розіслано «__» _____ 20__ р.

Вчений секретар

спеціалізованої вченої ради

підпис

_____/_____

Додаток В
Стили оформлення

1. MLA (Modern Language Association) style.
 2. APA (1,2) (American Psychological Association) style.
 3. Chicago/Turabian style (1).
 4. Harvard style (1).
 5. ACS (American Chemical Society) style.
 6. AIP (American Institute of Physics) style.
 7. IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) style.
 8. Vancouver style (1).
 9. OSCOLA.
 10. APS (American Physics Society) style (1).
 11. Springer MathPhys Style (1).
- 1) Springer Style <http://resource-cms.springer.com/springer-cms/rest/v1/content/51958/data/v1/Guidelines+for+Contributions+to+Major+Reference+>
- 2) Works 2 Elsevier Style
<https://www.elsevier.com/journals/learning-and-instruction/0959-4752/guide-for-authors#68000>